

Unitat 16.4

Metodologia de l'avaluació

Tenim clar que s'ha de fer una avaluació de riscos. Però, per on comencem? Podem plantejar-nos aquesta avaluació des de diferents punts de partida que ens condicionaran la metodologia que haurem d'aplicar.

Avaluació basada en el procés productiu

Podem agafar el procés productiu com a punt de partida per poder desenvolupar l'avaluació de riscos. Des d'aquest punt, ens cal conèixer amb molt de detall tota l'estructura organitzacional de l'empresa, i les diferents fases del procés productiu, quants treballadors i treballadores intervenen en cada fase, feines que desenvolupen els treballadors i treballadores, maquinària utilitzada, temps de realització de les feines o utilització de les màquines, etc.

Hem de poder disposar de dades detallades de cada lloc de treball en relació amb:

- l'entorn físic utilitzat pels treballadors i treballadores,
- les màquines utilitzades i els productes manipulats,
- el procés de manipulació de màquines eines,
- el procés de manipulació dels productes.

Per poder realitzar una avaluació d'aquest tipus és necessària la implicació de tota l'organització, de la direcció com dels treballadors i treballadores, i haurem d'utilitzar diagrames de processos i qüestionaris per ajudar-los a entendre les diferents fases i etapes del procés productiu.

Avaluació basada en els factors de risc

Podem fer l'avaluació de riscos mitjançant una identificació de riscos. En aquest cas el punt de partida ens el dóna la mateixa Llei de prevenció de riscos, quan concreta les diferents especialitats associades a tipus de riscos, és a dir, tractarem d'identificar els riscos químics, els riscos físics, els riscos biològics i els riscos psicosocials.

Hauríem de disposar d'instruments bàsics per poder realitzar les avaluacions com llistes de control i/o mesuraments ambientals, que tenen en compte els diferents tipus de riscos.

Avaluació basada en indicadors objectius

Un altre tipus d'avaluació tindria en compte la identificació de problemes, els anomenats indicadors objectius: pel que fa a l'empresa s'haurien d'analitzar

les dades sobre accidents de treball, malalties professionals, resultats obtinguts en la vigilància de la salut, absentisme, etc.; i de manera global s'hauria de disposar de dades generals de població, i de dades epidemiològiques per vincular alguns indicadors de salut a sectors productius, a tipus de professionals o a exposicions dels treballadors i treballadores a riscos específics.

L'inconvenient que presenta aquest mètode d'avaluació és que les empreses es limiten a controlar aquells indicadors que tenen una repercussió immediata en costos. D'altra banda, no hi ha excessius estudis epidemiològics relacionats amb riscos laborals i els històrics de salut dels treballadors relacionats amb el seu àmbit de treball no sempre són fiables.

Avaluació basada en indicadors subjectius

Si per fer l'avaluació es tenen en compte els indicadors subjectius, s'haurien de considerar les queixes individuals formulades al metge d'empresa, al delegat de prevenció o a la inspecció. Altres maneres d'aconseguir informació que podem considerar subjectiva és a través d'enquestes o qüestionaris o també reivindicacions col·lectives.

Com que aquest mètode és subjectiu, no permet relacionar gravetat amb visibilitat del problema, i el fet de recollir informació queda condicionat moltes vegades pel tipus d'organització on ens trobem.

Avaluació sistemàtica de la prevenció

En el mètode d'avaluació sistemàtica, l'avaluació es realitzaria considerant tres eixos bàsics: la política preventiva de l'empresa, l'organització de la prevenció i la participació dels treballadors i treballadores.

Com a instrument bàsic es realitzaria un examen complet de tot el sistema de prevenció en tots els àmbits de l'empresa, inspirats en els certificats de qualitat, però s'hauria de vigilar a no caure en formalismes o descriure procediments sense verificar-ne els resultats.

Selecció del mètode d'avaluació

Quin dels mètodes s'ha d'escollir? A la pràctica es proposen procediments metodològics que combinen enfocaments diferents; per tant, no podem considerar una opció com a única ni com a excloent.

No hi ha un mètode únic per fer avaluacions de riscos, sinó que s'ha de tenir molt present quines són les característiques de l'empresa que avaluarem.